

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

d. a.: Sfințirea bisericii din Fânațe.

Pr. Ion Goron: Filosofia greacă.

Ioan Bunea: Problema raportului între rațiune și credință.

Cronică. — Convocarea conferințelor preoțești de toamnă din tractele Tg.-Lăpușului și Abrud.

— Concurs pentru întregirea parohiilor Caila și Idicel-pădure.

Sfințirea bisericii din Fânațe.

Parohia *Fânațe* face parte din grupul, aproape compact, al celor 11 parohii situate în plasa Copalnic-Mănăștur, în ținutul zis „pe râuri” al județului Satu-mare. Aparțin protopopiatului Cetății-de-piatră, în limbajul poporului Chioar, cu sediul în Baia-mare.

În toamna anului 1929 aceste parohii au fost vizitate de P. Sf. Sa Episcopul nostru *Nicolae Ivan*, împreună cu celelalte parohii ale protopopiatului. În deosebi „pe râuri” a aflat un popor bun, credincios și foarte respectuos, virtuți datorite în bună parte și faptului istoric, că înainte de 1848, în acest ținut nu erau iobagi, ci libertini și nobili, grupați în jurul cetății Chioarului. În deosebi în parohia Fânațe P. Sf. Sa a avut o primire impresionantă. Biserica veche, zidită în 1845, bine îngrijită înlăuntru atunci nu dădea aspectul unei biserici care să reclame o reparație mare. Cu atât mai mare ne-a fost surprinderea, când am văzut-o acum, înnoită și înfrumusețată într-o formă de nerecunoscut. Mai întâi lângă turn, care nu făcea parte din trupul bisericii ci era numai lipit de ea, s'a întregit cu zid pe de două părți, făcându-l una cu biserica, dându-se bisericii o înfățișare nouă și frumoasă. Interiorul bisericii și iconostasul au fost înnoite de tot. Pe pereți, pe lângă zugrăveli cu motive românești, au fost pictate câteva tablouri sfinte; iconostasul a fost înnoit complet cu icoane și ornamente, unele cu colori poate prea vii, pe cari vre-

mea și fumul de tămâie și de lumânări le va tempera. Pictura și zugrăvelile au fost executate de pictorul G. Cadar din Baia-mare. Întregă înnoirea și reparația a costat circa 280.000 Lei, adunați din repartii și donații benevole, adunate prin străduința vrednicului preot Aug. Șovrea, ajutat și de inimosul episcop prim Ioan Filip, notar în penziune.

Această re'noire a bisericii lor, credincioșii noștri din Fânațe în frunte cu preotul, au dorit să o sfințească cu arhiereu. P. Sf. Sa episcopul nostru le-a împlinit dorința, suplinindu-se prin P. Sf. Sa *Dr. Ioan Stroia*, episcopul Armatei.

P. Sf. Sa, însoțit de prot. D. Antal, re-vizor eparhial, protopopul tractual Alexiu Latiș, diaconul V. Bogdan, ierom. Chenturion Sava, și dl Al. Filip, a plecat din Baia-mare spre Fânațe, Sâmbătă după masă. În marginea comunei Cernești a fost întâmpinat de către un banderiu de călăreți. Precedați de ei a străbătut comuna Cernești, în mijlocul căreia preotul gr.-catolic cu un grup de credincioși a bineventat pe P. Sf. Sa. Plăcut surprins P. Sf. Sa le-a mulțumit.

În marginea parohiei Fânațe, în fața unei porți triumfale făcută din crengi de brad, P. Sf. Sa a fost întâmpinat de toți copiii de școală sub conducerea învățătorilor. O fetiță a urat bun venit, predându-i un buchetel de trandafiri albi. De aici până la biserică a străbătut un drum decorat cu mesteceni tineri. În fața bisericii sub o nouă

poartă triumfală, în jurul căreia era adunat întreg poporul, între cari cei mai bătrâni purtau făclii aprinse, P. Sf. Sa a fost bine-ventat de către preotul Aug. Șovrea, după ce i-a prezentat crucea și evanghelia. Alături mai erau îmbrăcați în odăjdii și preoții N. Dragoș, L. Greblea, Gh. Danciu și ier. Georgescu. Corul bărbătesc din Finteușul-mare sub conducerea dlui înv. Nistor Dragoș a cântat „Pe Stăpânul“. În biserică apoi s'a oficiat Vecernia cu litie și Utrenia.

Duminecă dimineața, în 27 Sept. c. la ora 9 P. S. Sa episcopul Ioan a fost adus în procesiune dela casa preotului la biserică de către următorii preoții: prot. D. Antal, protopopul A. Latiș, pr. Șt. Miclea-Ciocotiș, Gh. Gheție-Berința, St. Gheție-Văleni, Val. Dragoș-Finteușul-mare, Aug. Șovrea, Gh. Danciu-Trestia, L. Greblea-Lăschia, A. Miclea-Cărpiniș, ier. Ch. Sava-Ardusat, ier. Georgescu, pr. Aug. Vaida-Inău (Lăpuș) și I. Both-Stoiceni (Lăpuș), diaconii V. Bogdan și M. Ciocaș. Corul a cântat cântările obișnuite.

Serviciul sfințirii bisericii s'a săvârșit cu tot fastul, într'o vreme plină de soare, lăsând impresii neuitate în sufletul credincioșilor, adunați în număr mare și din satele vecine.

Sf. Liturghie a decurs tot atât de solemn. După Heruvic diaconul Miron Ciocaș a fost hirotonit întru preot. Răspunsurile au fost cântate foarte bine de corul din Finteușul-mare.

După terminarea sfintei liturghii, P. Sf. Sa a rostit o predică frumoasă în care pe lângă sfaturile înțelepte date, a lăudat pe cei ce au contribuit cu zelul, munca și contribuția lor la înfrumusețarea și reînnoirea acestei biserici, cetind și lista donatorilor.

După predică s'a servit maslu. Toți credincioșii au fost stropiți cu apă sfințită și miruiți.

Terminându-se toate serviciile oaspeții în frunte cu P. Sf. Sa au luat masa în casa ospitalieră a pr. Aug. Șovrea. La această masă pe lângă preoții slujitori au participat pr. Teodor Șovrea, Dr. Valer Șovrea, cons. la C. de Apel din Timișoara, d-nele Ag. Vaida, I. Both, d-șoarele Bărbos și dș. înv. Moza din Ciocotiș. Alți oaspeți au luat masa la dl Ioan Filip, înv. T. Bota și la alți fruntași din comună.

Din motive necunoscute, atât la primirea P. Sf. Sale cât și la masa comună au lipsit reprezentanții administrației, prefectul sau substitutul său, prim-pretorul și notarul.

d. a.

ÎNAINTE DE CHRISTOS

Filosofia greacă.

„Ce este adevărul?“ a întrebat Pilat. Ioan, 18, 38.

„Ce este adevărul?“ — Această întrebare, adresată de Pilat Mântuitorului, a stat și va sta în toată vremea în centrul preocupărilor oamenilor și toată stăruința lor sinceră tinde spre deslegarea fericită a ei. Ea izvorește din necesitatea adânc simțită a omului de a cunoaște rostul existenței lui de o clipă pe pământ între cele două vecinicii: trecută și viitoare.

Fiecare dintre noi va trebui să aibă un răspuns mai *mult ori mai puțin șovăitor* la întrebarea lui Pilat. După cum va șovăi răspunsul, astfel vor șovăi și pașii noștri și rezultatul acestor șovăeli va fi o viață searbădă, lipsită de roadă și de fericire. Omul adevărat nu poate umbla decât numai într'un singur fel în lumea aceasta: drept înainte. De-aceia răspunsul lui va trebui să fie categoric: așa-așa; nu-nu!

În mersul ei omenimea s'a orientat după răspunsul dat la întrebarea lui Pilat de cei mai valoroși din sînul ei: eroi, profeți, oameni de știință, regi, preoți și alții. Și tot ce oamenii au realizat bun, frumos și durabil în lumea aceasta este răspunsul la aceeaș stăruitoare întrebare a lui Pilat, fixat în materie ori în cuvinte: cuceriri, descoperiri tehnice și științifice, organizațiuni de Stat, minuțioase legiuri și mărețe opere de artă. Mă voi opri de astă dată la acela, care a jucat cel mai important rol în viața intelectuală a popoarelor de 2500 ani încoace: la *filosofia greacă*.

Cuvântul filosofie e caracteristic pentru bunul simț înăscut al poporului grec. El nu înseamnă înțelepciune — eu aș folosi mai bucuros cuvântul: înțelegere — ci iubire de înțelepciune. Chiar prin fixarea acestui termen tehnic Grecii au recunoscut deci, că nici odată omul nu va putea pătrunde în înțelegerea complectă a raporturilor ultime

dintre diferitele forțe și lucruri din lume și a omului către aceste forțe și lucruri. Omul se poate *apropia numai* de adevăr. Dar însuși cuvântul cuprinde în sine germenele boalei, care a cauzat mai târziu moartea poporului grecesc. În orașele grecești trăiau alături, s'ar putea spune: în cea mai deplină armonie, școli filosofice cu cele mai contrarii concepțiuni și cari, prin varietatea concepțiunilor, determinau o tot așa de mare varietate a conduitei etice. Aveau dreptul să o facă: fiecare iubea doar înțelepciunea! Ci iubind fiecare înțelepciunea în felul lui, după cum îl ajutau puterile intelectuale și pornirile trupești, grija afacerilor obștești în mod fatal a rămas pe planul ultim. Pilda grecilor ne ilustrează în cel mai plastic chip povestea copilului omorât de mulțimea moașelor, cari fiecare doreau să-l fericească cu sfaturile și priceperea. Constituția din Republica lui Platon este un cap de operă, cu toate aceste nici odată Grecii n'au putut ajunge la o unitate politică, nici un pericol n-a putut să-i unească și în cele din urmă rezistența lor în fața armatelor cutropitoare a Romei și în fața barbarilor năvălitori s'a redus la faimosul strigăt a lui Archimede în fața cuceritorilor: „nolite tangere circulos meos!“ Un adevăr geometric, care nu putea avea nici un folos practic, — Grecul disprețuia știința aplicată — a fost în fața acestui filosof mai presus decât libertatea cetății care îl adăpostea. Acest filosof reprezintă poporul, care l-a născut, și raportat la poporul întreg faimosul lui strigăt s'ar putea tălmăci astfel: „Voi barbarilor, faceți ce veți dori; noi trăim fericiți în lumea noastră imaginară“.

N-a fost popor în lume, care să cultive cu mai mult talent și cu mai multă pasiune știința și cununa acestora, filosofia, și care să tragă, totuși, mai puține foloase practice de pe urma ei, cași poporul grec. Se pare, că într'adevăr pentru ei filozofia se reducea la un simplu joc al fantaziei, la crearea unei lumi imaginare. De fapt, însemnătatea filosofiei grecești e mult mai mult decât atâta. În planul de mântuire a profeției divine poporul grecesc i-a fost hărăzită soarta de a fi, prin creațiunea lui intelectuală, *puntea de trecere* dela forma religiunii hedonistă și utilitară, pe care o întâlnim la celelalte popoare din antichitate,

la forma de viață religioasă spirituală, cu însemnătate universală, ecumenică și dând, totuși, întreagă însemnătatea individului, cum o găsim în *creștinism*. Fără filozofia greacă, avizat numai la mentalitatea iudaică ori la cercul utilitar al concepțiilor morale ale lumii asiatică, creștinismul nu s'ar fi ridicat nici odată mai presus de însemnătatea unei secte religioase, cum erau de altfel destule pe vremea aceea. Când creștinismul a pătruns în lume, cucerindu-o și dându-i o nouă direcțiune, el s'a îmbrăcat în hainele cugetării grecești.

Lucrul acesta a fost posibil din simplul motiv, că și filosofia are la temelul ei religiunea. Pleacă anume dela gândul specific religios, de a găsi rațiunea ultimă a lumii și a omului. Și tocmai din pricina acestui temei comun e posibil simptomul observat la aproape toate popoarele și la aproape toți indivizii, că anume filosofia și religiunea se substituie una pe alta. La Greci filosofia ținea și locul religiunii, la Iudei bunăoară religiunea ținea și locul filosofiei, căci, după cum zice psalmistul: „începutul înțelepciunii este frica de Dumnezeu“. Armonia deplină a acestor două, face pe omul deplin. Dar sunt puțini astfel de oameni.

Plecând dela gândul de a găsi rațiunea ultimă a lumii, filosofia grecească a ajuns la rezultate foarte importante. A statornicit diferitele ramuri ale științelor, găsind adevărurile fundamentale ale acestora și stabilind terminologia lor pentru toate timpurile. Și fiindcă răspunsul la întrebarea: ce este adevărul?, diferea dela filosof la filosof, au încercat să găsească, în ce măsură și între ce condițiuni rațiunea omească poate cunoaște lumea din juru-i, stabilind astfel regulile logicei, dialecticei și ale psihologiei. Și fiindcă adevărul găsit cu ajutorul rațiunii nu înseamnă numai o simplă abstracțiune, ci exercitează o influință oarecare asupra rațiunii care l-a găsit, filosofiei îi mai incumbă datoria de-a aprecia valoarea adevărurilor găsite. Prin aceasta apreciere omul își reorganizează lumea încunjurătoare; nu se îndestulește cu ceea ce este, ci constată ceea ce ar trebui să fie, își fixează idealuri, pe cari încearcă să le realizeze în opere bune, frumoase și adevărate. Regulele etice și ale estetice, cari

se ocupă cu acest domeniu al filosofiei, sunt tot rezultatul cugetării grecești.

Astfel, din etapă în etapă, filosofia greacă, prin reprezentanții ei cei mai însemnați, a ajuns până la înălțimi profetice, unde se întâlnește cu religiunea, care la rândul ei nu poate trăi fără o concepție rațională despre lume.

De-aceea, privită prin planul prevedinței divine, filosofia greacă este *haina de sârbătoare, în care s'a îmbrăcat rațiunea omenească* spre a primi cu vrednicie pe Mirele, care a venit să întemeieze pe pământ împărăția lui Dumnezeu.

Pr. I. Goron.

Problema raportului între rațiune și credință.

Problema raportului între știință și religie, între rațiune și credință — discutată atât de des azi — este aproape tot atât de veche ca și gândirea însăși. O găsim desbătută aproape în toate epocile mari de gândire, uneori producându-se un acord între ele, alteori ajungând la disarmonie incorrigibilă.

Perioada care a adus o contribuție mai serioasă la soluționarea acestei probleme, spre folosul amândurora, a fost perioada patristică și scolastică. Centrul preocupărilor din epoca sfinților părinți îl formează raportul între elementul filosofiei grecești — *rațiunea pură* — și elementul care transcendă rațiunea — *credința*, — element pus în adevărata lui valoare de doctrina blândului Galileian. Patristica excelează prin a fi expresia cea mai fidelă și mai verosimilă a raportului dintre filosofia veche și creștinism. Creștinismul pe lângă elementul rațional moștenit din frumoasa Eladă, aduce elemente incomparabil superioare; aduce în locul *legii și dreptății* proslăvite de Platon *bunătatea*, iar în locul *rațiunii trufase* un element modest înzestrat cu puteri uriașe în scrutarea realității numenale: *credința*.

E. Boutroux în: „Science et Religion“ pag. 9 spune „...creștinismul va întâlni în drumul său sub forma filosofiei grecești, gândirea rațională și științifică. Filosofia greacă va fi pentru creștinism o ocazie ni-

merită de a lua cunoștință de spiritul său propriu, de a-l desvălui și de a-l defini. Contra acestei doctrine întemeiate pe baza minții naturale, unde Dumnezeu se identifică cu legea universală, *creștinismul opunea credința într'o revelație supranaturală*, opunea sentimentul profund al mizeriei și al stricării omului natural, opune afirmarea unui Dumnezeu iubire și milă, care se face om pentru mântuirea oamenilor. Dar de altă parte, când scriitorii păgâni au denunțat aceste idei contrare rațiunii, creștinii acceptând punctul de vedere al adversarilor, protestară contra acestei acuzații și Scot Eri-gene contra Cels va demonstra realitatea credinței creștine.“

Creștinismul a apărut pe arena istoriei cu o mentalitate nouă, mentalitate a cărei drum e tresat de o normă absolută transcendentă. El nu va abstractiza în formule rigide postulatele adevărilor absolute, ci va căuta să stabilească o congruență între ceea-ce se numește gând și acțiune, va stabili o legătură firească între rațiunea cu pretenții nejustificate și grăuntele de muștar, zestre dăruită de Creatorul, însă cu puteri necunoscute de rațiune. Prin cuvintele „Fericii sunt cei săraci cu Duhul că ace-lora este împărăția cerurilor“ (Matei 5. 8) reducea pe om la justa lui valoare și-i indica sorginea puterilor lui sufletești. Îi puna în față *modestia, umilința*, ca semn al dependenței sale față de Dumnezeu și ca o perpetuă aducere aminte că în posibilitatea omului stă foarte puțin, totul e în puterea divinității.

Interpretatorii creștinismului între cari se numără în primul rând apostolul Pavel și apoi părinții și scriitorii bisericești, pătrunși de semnificația profundă a creștinismului, au încercat să-i determine elementele principale și să demonstreze superioritatea lor față de cele patronate și susținute cu tărie de filosofia timpului.

Filosofia care vorbea pe atunci în numele rațiunii suverane, cu pretenția de a găsi adevărul numai cu mintea naturală, fără a fi nevoie de o autoritate oarecare (Ex. biserica) era Gnosticismul și mai ales o ramură a acestuia: *manicheismul*. Apostolul Pavel se ridică contra gnozei spunând: „Luați aminte să nu vă fure mințile cineva cu filosofia și cu deșarta înșelăciune din

predania omenească, după stihiiile lumii și nu după Christos". (Coloseni, 2. 8.)

Tendința apostolului Pavel în toată străduința lui de a limpezi creștinismul, este de a diminua pretențiile exagerate ale rațiunii — subordonându-o credinței. Același lucru îl vor face aproape toți părinții și scriitorii bisericești, ba unii dintre ei nemulțumiți de loc cu scrutarea rațiunii asupra cauzelor fenomenelor, vor osândi-o, socotindu-o dăunătoare cercetării (Ex. Tertulian). Cei mai expresivi socotesc conflictul un caz de conștiință decât unul de cunoștință. Și într'adevăr din punct de vedere strict logic, conflict între rațiune și credință nu poate să existe, întrucât actul de credință e un fenomen sufletesc original, pe care rațiunea n'are al contesta, ci a-l constata.¹⁾ Acest lucru îl găsim atestat și susținut — bine'nțeleș de un aderent al bisericii — dar care s'a ocupat cu credința și raționalitatea ei. El spune: „....credința interesează conștiința... Nu este vorba de o conștiință pur speculativă, obiect al curiozității științifice sau simplu vis de diletant. Sufletul întreg și viitorul său și responsabilitatea sunt angajate“.²⁾

Privită problema pe care o urmărim sub raport strict filosofic trebuie să precizăm raportul dintre cele două discipline: teologia și filosofia în perioada când creștinismul se afirmase ca religie prin excelență divină.

Filosofia isvorită din „acel instinct metafizic“ cum spunea Schopenhauer, a avut totdeauna ca scop „fundarea și armonizarea rezultatelor date de știință asupra realității, prin raportarea la un principiu unic care să ofere rațiunea explicativă a întregii realități și a sa însăși“.³⁾ Preocuparea filosofiei era să dea o concepție unitară despre lume și viață, iar cunoașterea detaliată a lucrurilor era lăsată în seama disciplinelor speciale: politica, arta, știința etc. Cu apariția creștinismului pe arena istoriei și mai ales după întronarea lui ca religie de stat, filosofia este neglijată și subordonată teologiei, devine „*ancilla theologiae*“. Dictonul evului mediu era: „Ad theologiam omnes scientiae ancillantur“. Filosofia ba-

zată exclusiv pe rațiunea pură, era utilizată în această epocă de oamenii bisericii din cauza vocabularului bogat pe care-l poseda și pentru motivul că în această haină puteau veni mai ușor la expresie adevărurile revelate. Imprumutul acesta formal nu altera de loc conținutul dogmei, ci-l preciza și-l contura, făcându-l accesibil tuturor aceluora pentru cari a fost descoperit.

Ceeace trebuie reținut din această schimbare în detrimentul filosofiei, este situația privilegiată a teologiei. Această disciplină cu o metodă excepțională — credința — va soluționa problemele în funcție de slăbiciunea umană. Toți teoreticienii creștinismului din epoca lui de formație și consolidare vor pleca în scrutarea realității dela dependența omului față de Dumnezeu, dela sentimentul micimii noastre față de Dumnezeu și dela conștiința că orice încercare a omului este infructuoasă fără concursul binevoitor al divinității. Adevărata filosofie debutează printr'un act de adeziune la ordinea supranaturală, care te desprinde de materialism prin grație și te scutește de scepticism prin revelație.¹⁾ Exponentul cel mai de seamă al acestei filosofii de conciliere este fericitul Augustin; el a prins în termeni mai preciși problema raportului dintre rațiune și credință, fără a-i imprima un caracter dogmatic.

Mult timp concepției augustiniene nu i s'a recunoscut caracterul filosofic, fiindcă în accepția modernă filosofia este fructul reflexiunii raționale, fără intervenția altor forțe supranaturale. Augustin are alt plan pe care se situează: e planul revelației, și filosofia preconizată de el — filosofia creștină — privește această revelație ca sursa de lumină și de cunoștință. Filosofia creștină pentru a-și atinge țelul trebuie să se miște în limitele credinței. Filosof e acela care a găsit în credință un mare câștig pentru rațiune, a găsit călăuza care-i arată, dar nu-i demonstează. Fericitul Augustin numește filosofi „cei cari prin grația lui Dumnezeu au putut să înțeleagă că drumul creștin e cel drept; aceia — continuă el — au fost numiți câte-odată filosofi sau oratori, însă printr'o credință umilă ei au mărturisit că apostolii îi precedaseră cu un

¹⁾ I. G. Savin: „Cultură și religie“ pag. 54.

²⁾ G. Brunhes: „La foi et sa justification rationnelle“ pag. 14.

³⁾ Gh. Savin: Filosofia și istoria ei pag. 35.

¹⁾ Et. Gilson: „Introduction à l'étude de St. Augustin“ pag. 294.

merit și mai mare, înalt dându-le exemplul unei țării neînfrânte în credință și de o minunată putere de înțelegere a adevărului".¹⁾

Fericitul Augustin pune ca țel suprem al omului: *fericirea*. Caracterele fericirii sunt: *permanența și independența* în fața hasardului și norocului. A iubi ceea ce e pieritor, nesigur, înseamnă a trăi într'o frică continuă, care nu este compatibilă cu adevărata fericire.²⁾ Ori ceea ce este permanent și independent nu viețuiește în spațiu și timp, ci le depășește, este deasupra lor, este Dumnezeu. Prin urmare dorința noastră după fericire — chiar justificată fiind — va fi un „pium desiderium“ atâta timp cât nu va căuta să poseadă Adevărul absolut, care e sinonim de înțelepciunea supremă — obiect al filosofiei și fericirea în puritatea ei. Aceasta din motivul că omul e o creatură a lui Dumnezeu, e făcut pentru Dumnezeu și numai în El își găsește odihna. „Fecisti nos ad té et inquietum est cor nostrum donec requiescat in Te“. (Confessions I.) Filosofia are ca țintă dorința omului după fericire și să arate omului calea care duce la fericire. Cel care cunoaște pe Dumnezeu, acela are fericirea. Fericirea e inseparabilă de cunoștință.

Aceasta este viața de veci ca să Te cunoască pe Tine Unul adevărat Dumnezeu și pe care L-ai trimis, pe Isus Christos. (Ioan, XVII. 3.) Lucrul acesta Augustin nu caută să-l demonstreze cum face metafizica modernă, ci caută dela început să dovedească adevăritatea Sfintei Scripturi, care învață despre existența lui Dumnezeu. De altcum sprijinul său în toată filosofia, pe care o construiește este autoritatea Dumnezească a Sfintei Scripturi, din care isvoarește punctul său de plecare — *credința*. Însă se va vedea că punctul său inițial de plecare nu va dispensa pe om de cercetare, nici de demonstrare, ci „*credo ut intelligam*“ va fi crezul său.

(Va urma.)

Ioan Bunea.

¹⁾ Epistola CXX — cit. după Et. Gilson.

²⁾ Et. Gilson op. cit. pag. 3.

* CRONICĂ *

Sfântul Sinod se va întruni în sesiune ordinară, pe ziua de 15 Octomvrie c. având la ordinea zilei mai multe chestiuni importante, între cari cea mai principală e învățământul teologic.

Schimbări la Ministerul de Instrucțiune și Culte. În urma dimisionării dlui prof. C. D. Fortunescu, din funcțiunea de secretar general la Min. de Instrucțiune, în locul d-sale a fost numit pr. Dr. N. Popescu, fost secretar general la Culte. Acest din urmă post a fost încredințat protoereului și prof. *Dr. Aurel Crăciunescu*, referent la Consiliul Central bisericesc din București. Ne bucurăm de această numire și dorim noului secretar general dela Culte să poată satisface încredințării primite, îndeosebi acum când s'a dat preoțimii cea mai grea lovitură de reducere a salariilor cu o nouă curbă, care fusese anulată prin lege și pusă în aplicare cu un simplu ordin ministerial.

Hirotonire. Clericul *Miron Ciocaș*, în zilele de 25 și 27 Sept. 1931 a fost hirotonit întru diacon, preot și duhovnic pentru parohia Ardușat, protopopiatul Baia-mare.

La examenul de cvalificațiune preoțească, ținut în ziua de 22 Sept. 1931, s'au prezentat 24 de absolvenți ai Academiei teologice. Au fost cvalificați cu foarte bine următorii: Ioan Buiu, Vasile Deac, Vasile Fâșcu, Zaharie Feier, Ioan Oltean, Iacob Panga, Cornel Rațiu, Caius Sevic, Eremie Șanta, George Todea, Vincențiu Vescan; cu bine: Atanasie Bucur, Liviu Buzdug, Miron Ciocaș, Victor Deac, Arsenie Golumba, Dionisie Harhoi, Florian Lazea, Liviu Muntean, Virgil Pașca, Atanasie Șerban, Emil Șerban, Emil Trifa, Ion Șuteu.

Sfintirea pietrii fundamentale a bisericii noastre din Huedin, s'a făcut cu deosebită solemnitate în ziua de Duminecă, 20 Sept. c. în cadrul conferinței preoțești de toamnă. Dare de seamă detaliată vom publica în numărul viitor.

Declarații importante. Dl prim-ministru prof. Nicolae Iorga, cu ocazia vizitei ce a făcut în orașul Tg.-Mureș, a ținut o

A apărut: Prețul 40 Lei.
Pr. Ion Goron „NOUA LEGE“
cuvântări despre fericirile evanghelice.

Pentru preoții din eparhie și pentru abonații „Renașterei“ 30 Lei.

conferință în care a declarat și următoarele: „Cu câtă tristețe trebuie să constatăm că astăzi, se găsesc în Ardealul liber, mâini care se retrag mâinilor cinstite și frățești pe care le întinde cu toată dragostea vechiul regat. S'a uitat prea curând, și nu de masa cea mare a Ardealului cinstită și credincioasă principiilor naționale, ci de o minoritate care vrea să-și creieze situații materiale peste noapte și în disprețul tuturor principiilor morale, s'a uitat jertfele făcute de acest neam și în deosebi de vechiul regat pentru realizarea unității naționale, de care nimeni n'are dreptul să se atingă, ea fiind opera eroismurilor din trecut și din timpul marelui război. Referindu-se la criza de care se plâng cei slabi, dl prim-ministru Iorga relevă că singura criză de care trebuie să se teamă neamul nostru, este cea de ordin moral. Pentru aceasta se impune solidarizarea conștiințelor românești, în jurul marilor probleme naționale care cer o imperioasă rezolvare. Pe cuprinsul și în cadrul Statului român nimeni nu se gândește să împiedice libera dezvoltare și conviețuire a celorlalte neamuri. Dar atunci când, de pildă șvabii din Banat la olaltă cu sașii din Ardeal, cu germanii din Bucovina, Basarabia și cei din Dobrogea fac un singur bloc, românii trebuie să înțeleagă nevoia solidarizării lor pentru consolidarea statului lor. Atât timp, a spus dl prof. Iorga cât populația românească este în inferioritate, culturală și economică, atât timp orice alte preocupări de politică meschină trebuie să înceteze, pentru ca toate energiile naționale strâns unite să conlucreze pentru ridicarea pe primul plan al populației băștinașe, în propria ei țară.

Deces. Preotul nostru Gavril Câmpean din Gălpâia, a avut durerea de a-și perde pe iubiții săi părinți în interval de două săptămâni. Pe mama sa în vârstă de 73 ani a îngropat-o în ziua de 24 Aug. c. iar pe tatăl său în vârstă de 78 ani în ziua de 7 Sept. c. În mormântarea s'au făcut în comuna Bălan de către P. On. protopop tractual asistat de 5 preoți. Pentru eternizarea numelor lor pr. G. Câmpean a donat pentru Catedrala din Cluj, 2000 de Lei. Transmitem îndureratei familii sincerele noastre condoleanțe.

Oficiul protopopesc al tract. Târg.-Lăpușului.

Nr. 311—1921.

CONVOCARE

Cu aprobarea P. S. Sale, și luând înțelegere cu P. C. pr. N. German, președintele Conferinței preoțești din tractul Tg.-Lăpușului, cât și cu preotul Al. Herman din Rogoz, prin aceasta am onoarea a convoca *Conferința preoțească de toamnă*, combinată cu sfințirea bisericii din Rogoz, pe ziua de *Duminecă, 11 Octomvrie 1931, în parohia Rogoz*, având următorul program:

Sâmbătă d. m., la ora 3, vecernia oficiată de preoții N. German, Al. Man, Al. Herman, Aug. Tira și Alex. Perhaița. Va predica Prot. D. Antal, despre însemnătatea Sf. Taine a mărturisirii.

Mărturisirea credincioșilor.

Duminecă la ora 8, Sfințirea bisericii și Sfta Liturghie. Va predica delegatul P. Sf. Sale. După Liturghie maslu.

Terminându-se serviciile religioase, toți preoții se vor întruni în școală, unde după deschiderea conferinței de către președinte, doi dintre preoți, ce vor fi atunci designați, vor ceti lucrarea dată pentru conferința de toamnă: „Cum îți pregătești credincioșii pentru Sfânta Taină a mărturisirii și cuminecării. Cum îi tratezi în decursul mărturisirii și ce canoane le dai la diferite vârste și sexe?“ Discuția asupra lucrărilor. Notez că această lucrare toți preoții sunt obligați s'o prezinte în scris, tratată temeinic.

Onorații preoți sunt rugați să vină în parohie numai Duminecă dimineața, afară de cei ce sunt împărțiți să servească la vecernie.

Târgul-Lăpușului, la 20 Septemvrie 1931.

Admin. protopopesc: *Prot. D. Antal.*

Oficiul protopopesc al tractului Abrud.

Nr. 253—1931.

CONVOCARE

Conform art. 81 din Legea și Statutul bisericii noastre, convoc prin aceasta conferința preoțească pe ziua de *14 Octomvrie a. c.*, cu următoarea ordine de zi:

1. La ora 8 $\frac{1}{2}$ serviciu divin, cu invocarea Sf. Duh, celebrat de preoții Oct. Oniciu, Alex. Popescu, Ioan Magda, Gh. Popescu și Petru Paul. Predica ocazională o va ținea preotul Ioan Fodorean.

2. Deschiderea conferinței, constatarea celor prezenți și constituirea biroului.

3. Cetirea temei: „Educația religioasă și morală în școală“, lucrată de preotul-profesor de religie Nicolae Gavra.

4. Prezentarea temei: „Cum îți pregătești credincioșii pentru Sfânta Taină a mărturisirii și cuminecării, cum îi tratezi în decursul mărturisirii și

ce canoane le dai la diferite păcate, vârste și sexe". Această temă, conform Circularii Nr. 5617—1931 publicată în „Renașterea” Nr. 36 a. c., este obligatorie pentru toți preoții.

5. Cetirea celor mai bune lucrări și discuții asupra lor.

6. Închiderea conferinței.

Abrud, la 21 Septembrie 1931.

Petru Popovici, protopop.

Mulțumită publică.

Oficiul parohial din Rusul-Bârgăului prin această exprimă cele mai sincere mulțumiri, mai jos numiților donatori, cari au contribuit cu obolul lor la fondul renovării bisericii, a cărei sfințire s'a săvârșit în ziua de Duminică 20 Sept. 1931:

Comuna politică Rusul-Bârgăului 40.000 Lei; Ioan Neag, America (n. Rusul-Bârgăului) 3000 L.; Preot Teodor Ciuruș, Rusul-Bârgăului 1500; Dr. Grigore Ursace, medic Tg.-Mureș 500; văd. Ioana Leon Ursace, Rusul-Bârgăului 500; Flore Griga, episcop Rusul-Bârgăului 200; Ion Bugnar I. Vasile, George Găbrihei, Pavel Lechințan, Pavel Nedioi, Constantin Șovrea, Ioan Fonogea, Ioan Oanea, Nicolae Oanea, Ion Bugnar I. Lazar, Flore Sorean, Vasile Bartoș și Iacob Griga, toți din Rusul-Bârgăului, Cirilă Nerghes, Dumbrava, Dr. I. Lazar, Bistrița și Nicolae Marcu, Prundul-Bârgăului, toți câte 100 Lei. Dela cei ce au participat la sfințirea bisericii s'a adunat 4000 Lei. În total 47.200 Lei.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 395—931 prot.

(51) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de clasa II. *Caila*, din protopopiatul Bistriței, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Salar preoțesc dela stat, conform pregătirii și gradațiilor ce are preotul.

2. Sesiune parohială 22 jugh. pământ cultivabil de cl. I.

3. Venitele stolare obicinuite.

4. O măsură de bucate și una zi de lucru dela fiecare cap de familie.

Reflecții își vor înainta cererile la Oficiul protopopesc din Bistrița, instruite cu toate documentele necesare, însoțite de încuviințarea Prea Sf. Sale Episcopului nostru Nicolae.

Înainte de alegere concurenții se vor putea prezenta în parohie, cu prealabila încuviințare a oficiului protopopesc, pentru a cânta, servi, predica și a face cunoștință cu poporul.

Bistrița, la 24 Septembrie 1931.

Oficiul protopopesc ortodox român.

Grigorie Pletosu, protopop.

CONCURS

(48) 2—3

Se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în „Renașterea”, pentru postul de paroh în parohia de cl. II. *Idicel-pădure*, din protopopiatul Reghin.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat conform calificației.

2. Sesiune parohială 4 jugh. arător și fânaș.

3. Casă și supraedificate în natură.

4. Una felderă și una zi de lucru dela fiecare cap de familie sau echivalentul în bani după prețul zilei.

5. Lemne de foc, în pădure pe picior.

6. Stola obicinuită.

Concurenții la acest post își vor înainta cererile provăzute cu documentele de lipsă oficiului protopopesc ort. român din Reghin; iar pentru a face cunoștință cu poporul se vor prezenta în parohie în termenul reglementar admis pe lângă prealabila autorizație.

Concurenții au să prezinte act de învoire dela P. Sf. Sa Episcopul nostru, fără de care act nu vor fi luați în candidare.

Idicel-pădure, la 15 August 1931.

I. Maloș, protopop.

Mihail Covrig, notar.

NOU! A apărut: NOU!

CARTEA DE RUGĂCIUNI

„PÂINEA VIETII“

ediție nouă, refăcută și complectată.

Prețul Lei 30 — plus porto postal.

Se află de vânzare la Librăria Eparhială Cluj. Piața Cuza Vodă Nr. 6. Cluj.